

Sygn. akt V KK 378/13

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Sobczak

SSA del. do SN Dariusz Czajkowski

Protokolant Joanna Sałachewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga,
w sprawie A. J.

obwinionej z art. 96 § 3 kw

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 kwietnia 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 17 grudnia 2012 r.

1/ oddała kasację,

**2/ obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym z dnia 17 grudnia 2012 r., sygn. akt ... 2181/12, Sąd Rejonowy w S., po rozpoznaniu we wspólnym postępowaniu wniosków o ukaranie złożonych przez Straż Miejską w S., uznał A. J. za winną tego, że:

1. w dniu 24 września 2012 r., będąc właścicielem samochodu marki Honda o numerach rejestracyjnych [...], nie dopełniła ustawowego obowiązku wskazania na żądanie uprawnionego organu - Straży Miejskiej w S., komu powierzyła do kierowania lub używania pojazd dnia 19 lipca 2012 r. około godziny 17:03;

2. w dniu 3 sierpnia 2012 r., będąc właścicielem samochodu marki Honda o numerach rejestracyjnych [...], nie dopełniła ustawowego obowiązku wskazania na żądanie uprawnionego organu - Straży Miejskiej w S., komu powierzyła do kierowania lub używania pojazdów dnia 16 lipca 2012 r. około godziny 15:42, to jest czynów wypełniających dyspozycję art. 96 § 3 k.w. i na podstawie art. 96 § 3 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. wymierzył obwinionej łącznie grzywnę w wysokości 500 zł, a następnie rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Kasację od tego wyroku na korzyść ukaranej złożył Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, to jest art. 5 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 3 k.p.w., polegające na ukaraniu obwinionej za popełnienie wykroczeń stypizowanych w art. 96 § 3 k.w., pomimo istnienia negatywnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w.”, po czym wniósł „o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w S. i umorzenie postępowania, na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w.”.

Prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie jest zasadna. W myśl art. 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1383 – dalej u.s.g.), do zadań straży miejskiej należy czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym. Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 5 wymienionej ustawy, strażnik wykonując te zadania, ma prawo do dokonywania czynności wyjaśniających, kierowania wniosków o ukaranie do sądu, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych - w trybie i zakresie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia. Zostały one określone w art. 17 § 3 tego Kodeksu, który to przepis od dnia 31 grudnia 2010 r. stanowi, że strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują wówczas, gdy w zakresie swego działania **w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających** ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie. Od tego samego dnia – 31.XII.10 r. – strażnicy gminni (miejscy), będąc na mocy powołanej ustawy o s.g. i art. 129 b

ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn. – Dz. U. z 1997 r., poz. 1137 – dalej p.r.d.) uprawnionymi do kontroli ruchu drogowego, w tym zakresie naruszeń przepisów o zatrzymaniu lub postoju pojazdów, uzyskali, w ramach wykonywania tej kontroli i w tym zakresie (art. 129 b ust. 3 p.r.d.) prawo do **żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie** – art. 129 b ust. 3 pkt 7 p.r.d. Straż Miejska w S., przeprowadzając na podstawie art. 54 k.p.w. w zw. z art. 56 § 2 k.p.w. (ten ostatni przepis stanowi, że art. 54 i 55 stosuje się odpowiednio do organów wskazanych w art. 17 § 2 i 3, w granicach ich właściwości) czynności wyjaśniające, dążyła do ustalenia, kto dopuścił się czynu określonego w art. 90 k.w. w związku z naruszeniem dyspozycji art. 47 ust. 1 pkt 2 p.r.d. w dniach 16 i 19 lipca 2012 r. Efektem uznania przez Straż Miejską w S., że A. J. odmówiła wskazania, o którym mowa w art. 129 b ust. 3 pkt 7 p.r.d., było skierowanie przeciwko niej wniosków o ukaranie za **wykroczenie z art. 96 § 3 k.w.**, stypizowane także z dniem 31 grudnia 2010 r. Wspomniane wyżej wyłuszczone zmiany przepisów art. 17 § 3 k.p.w., art. 129 b ust. 3 i art. 96 k.w., polegające na dodaniu do nich: wskazanej frazy (art. 17 § 3 k.p.w.) i jednostek redakcyjnych (§ 3 art. 96 k.w. i pkt 7 w ust. 3 art. 129 b p.r.d.) weszły w życie powyższego dnia na mocy ustawy z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 225, poz. 1466 ze zm.). Nowelizacja art. 17 § 3 k.p.w. i art. 129 b p.r.d. przyznała z dniem 31 grudnia 2010 r. strażom gminnym (miejskim) uprawnienie oskarżyciela publicznego w sprawach z art. 96 § 3 k.k.w. Zdezaktualizował się zatem pogląd wyrażony na tle poprzedniego stanu prawnego, to jest sprzed 31.XII.10 r., w postanowieniach z dnia 25 maja 2010 r., III KK 116/10 (Lex 583855), z dnia 29 czerwca 2010 r., I KZP 8/10 (OSNKW 2010, z. 9, poz. 76) i z dnia 30 września 2010 r., I KZP 15/10 (OSNKW 2010, z. 10, poz. 87), że strażnikom tym nie przysługiwał przymiot oskarżyciela publicznego o wykroczenia za niewskazanie użytkownika pojazdu. (Na marginesie, ten pierwszy judykat nie mógł odwoływać się, wbrew twierdzeniu kasacji, do art. 96 § 3 k.w., bo wówczas nie istniał, ale przywołał art. 65 § 1 k.w.). W drugim postanowieniu - z dnia 29.VI.10 r. – wywieziono na podstawie ówczesnego stanu prawnego, że straż gminna (miejska) nie może

prowadzić kontroli ruchu drogowego w stosunku do innego podmiotu, niż kierujący pojazdem lub uczestnik ruchu, co powoduje, że nie ma uprawnień oskarżycielskich w stosunku do właściciela lub posiadacza pojazdu za niewskazanie przez niego użytkownika tego pojazdu. Jednak to ograniczenie podmiotowe zostało zmodyfikowane przez dodanie pkt 7 do art. 129 b ust. 3 p.r.d. Ustęp 3. tego artykułu określa, że żądanie wymienione w jego pkt 7 następuje w ramach kontroli ruchu drogowego i w zakresie, o którym mowa w ust. 2, czyli poszerzeniu uległ krąg osób (podmiotów) objętych tą kontrolą. Natomiast zmodyfikowana treść art. 17 § 3 k.p.w. nadała strażom gminnym (miejskim) status oskarżyciela publicznego wobec tych nowych podmiotów – właścicieli lub posiadaczy pojazdów, którzy w toku postępowania wyjaśniającego wbrew żądaniu straży nie wskazali użytkowników tych pojazdów, czyli dopuścili się wykroczenia z art. 96 § 3 k.w., a straż wówczas ujawniła je.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego kilkakrotnie niedwuznacznie sygnalizowano, że w świetle nowego stanu prawnego, powstałego w następstwie ustawy z 29 października 2010 r., obowiązującego od 31 grudnia 2010 r., straż gminna (miejska) uzyskała status oskarżyciela publicznego o czyny z art. 96 § 3 k.w. popełnione od tej ostatniej daty (zob. wyroki: z dnia 15 marca 2011 r., V KK 39/11 – Lex 784285, z dnia 17 maja 2011 r., III KK 118/11 – Lex 811852, z dnia 18 października 2011 r., IV KK 237/11 – Lex 1044056, z dnia 18 kwietnia 2013 r., II KK 90/13 – Lex 1299163; *nota bene*, podobne zdanie wyrażono w kasacji RPO wniesionej w pierwszej z wyżej wymienionych spraw). Przeciwny pogląd, zaprezentowany w wyrokach z dnia 12 grudnia 2013 r., III KK 431/13 i III KK 432/13 (*Legalis* 753718 i 753719) był wyrazem przekonania, niepodzielonego w tej sprawie, że nowela z dnia 29 października 2010 r. (Dz. U. Nr 225, poz. 1446 ze zm.) nie poszerzyła kręgu podmiotów, wobec których straż gminna (miejska) ma atrybut oskarżyciela publicznego (więc są to w dalszym ciągu tylko kierujący pojazdem lub uczestnik ruchu drogowego). Zdaniem Sądu Najwyższego rozpoznającego niniejszą sprawę, celem owej noweli ze względu na kompleksowość i treść zmian, było nadanie tym strażom uprawnień oskarżycielskich wobec sprawców czynów z art. 96 § 3 k.w. Straże gminne (miejskie) otrzymały do tego upoważnienie ustawowe zawarte w art. 129 b ust. 3

pkt 7 p.r.d. i w art. 17 § 3 k.p.w. Zbieżny pogląd wyrażony został w piśmiennictwie (zob. R. A. Stefański: Przegląd uchwał Sądu najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2010 r. – WPP 2011, nr 2, s. 103 – 107).

W wolę ustawodawcy poszerzenia uprawnień straży na tym polu wpisało się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lutego 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, wydane na podstawie art. 95 § 4 k.p.w. (Dz. U. z 2003 r. Nr 208, poz.2026 ze zmianami, w tym ze wskazaną wyżej – Dz. U. z 2011 r. Nr 36, poz. 190). Od dnia 1 marca 2011 r. strażnicy są uprawnieni do karania mandatem za wykroczenia określone w art. 96 § 3 k.w. - § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia. Prawo do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, o którym mowa w art. 95 § 4 k.p.w. przysługuje strażnikom na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 u.s.g.

Z przytoczonych względów uznano, że **straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 k.w., popełnione od dnia 31 grudnia 2010 r., jeśli w zakresie swojego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły to wykroczenie i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie za owo wykroczenie**, co skutkowało oddaleniem kasacji.